

en rolig Overveelse. Den ærede Rigsdagsmand mente, hvad han jo ogsaa ved flere tidligere Leiligheder er fremkommen med, at der i mine Ytringer skulde ligge Noget, som gik ud paa, at jeg ikke vilde tillægge det menige Folk dets Betydning, fordi der var Spørgsmaal om, hvilken Vægt man skulde lægge paa Udtalelser, som havde fundet Sted ved forskellige Valghandlinger; men det er dog virkelig urigtigt at sammenblande disse to Ting. Naar den ærede Rigsdagsmand siger, at han holder sig overbevist om, at ved Valghandlingerne faae Valgerne altid den fuldstændige, nøiagtige og grundige Kundskab om, hvad det er, hvorefter Spørgsmaalet egentlig dreier sig, saa vil jeg ikke betvivle, at den ærede Rigsdagsmand virkelig har denne Overbevisning, men han maa dog finde det ikke urimeligt, at der gives Mænd, der ikke gaanske dele denne hans Overbevisning, og som ved f. Ex. at læse, hvad der foregaar ved de forskellige Valghandlinger, have lært at se, at der ved disse meget ofte fremkommer Noget, som ikke gaanske kan siges at høre til det, som giver Folket den fuldstændige, nøiagtige og grundige Kundskab til det, hvorefter der er Tale. Men naar den ærede Rigsdagsmand nævnte dette med Hensyn til Tienden, at det havde været urigtigt af mig at bringe det ind med som Noget, der kunde have haft Betydning ved Valgene, saa maa han forlade mig, jeg har set, at det paa mange Steder er blevet stærkt fremhævet, at man kun ad denne Vej kunde vente at faae en billig og modtagelig Ordning af Tiendeforholdene. Det er derfor rigtigt af mig, at jeg virkelig har sagt, at dette Spørgsmaal burde holdes udenfor, fordi dette er min Overbevisning, hvad jeg ogsaa ved mange Leiligheder har gjort gjældende. Og dersom jeg havde været tilstede ved Valghandlinger, hvor denne Betragtning var kommen frem, vilde jeg have sølt mig opfordret til at imødegaa den ved at sige, at det var en Misforstaaelse; men ved alle de Valghandlinger, som jeg har haft Leilighed til at gjøre mig bekendt med, har der ikke været Nogen, som har fundet sig foranlediget til at oplyse herom, og dette er efter min Mening et Exempel paa, at der ved Valgene kan komme Spørgsmaal frem, som ikke der blive tilstrækkelig drøftede. Overhovedet vilde det være underligt at sige, at alle Spørgsmaal ere tilstrækkelig drøftede af Valgerne iforveien, og at Spørgsmaal ere afgjorte ved Valgene og dermed slaaede fast. Forhandlingerne her paa Rigsdagen baade i det andet Thing og imellem begge Thing og med Regjeringen vilde derved tabe overordentlig i Vægt og Betydning. Anderledes har jeg slet ikke omtalt dette Punkt. Med Hensyn til den hele historiske Fremstilling var den ærede Rigsdagsmand enig med mig i, at den i det Væsentlige var og, jeg tør paaftaa, at den er en fuldstændig korrekt Gjengivelse; kun er han kommen tilbage til et Punkt som oftere har været os imellem, nemlig hvad der passerede den 27de eller

28de Marts 1871. Naar jeg ikke fremdrog den Debat, som oftere har fundet Sted mellem os om dette Punkt, var det, fordi jeg virkelig ansaa det i nærværende Tilfælde for at være af ubevordnet Betydning, hvor Faktum er det, at det Forslag, der blev bragt frem, hvad enten det var i Strid eller ikke med alle eller enkelte Punkter i Udvalgets Indstilling, dengang blev vedtaget af Folkethinget med overveiende Majoritet. Det var det Æneste, som i denne Fremstilling kunde have Betydning, men jeg maa bestemt forvare mig imod, at jeg skulde have gjort en anden Fortolkning gjældende af, hvad der var kommet ind i Udvalgets Indstilling, end den, jeg til enhver Tid ogsaa overfor Udvalgets Medlemmer har vedkendt mig; at den ærede Rigsdagsmand kan have haft en anden Opfattelse, er tænkeligt og gyldigt, men jeg tvivler meget paa, at andre ærede Medlemmer have haft en saadan Opfattelse. Jeg havde en fuldkommen sikker Opfattelse den Gang, som jeg strag udtalte, og er der nogen Misforstaaelse tilstede, tror jeg, at den har været paa det ærede Medlems Side. Men med Hensyn til det andet Spørgsmaal, som knytter sig dertil, hvad vi skulde have gjort, da Thingets Flertal vedtog ikke alene, hvad der var kommet fra Udvalget selv og hvad den ærede Rigsdagsmand vilde have lagt ind deri, men ogsaa Ting, som laa gaanske udenfor, hvad der var fremkommet fra Udvalgets Side, maa den ærede Rigsdagsmand have mig undskyldt, men der kan jeg virkelig have en bestemt Opfattelse end han af, hvad det var muligt at gjøre den 28de Marts. Den ærede Rigsdagsmand mener, at jeg med Bæthed kunde have sat igjennem hos Regjeringen, at der var slet en Udfattelse af Rigsdagen og i Mellemtiden, i de saa Dage, der da bleve lagte til, kunde have udarbejdet og siden faae gjenført ligeoverfor Landstinget en forandret Lov, men min Overbevisning var den Gang den bestemt modsatte; den Gang troede jeg, at det var umuligt. — Naar Spørgsmaalet om Kirkens Giendom kom frem, saa er det forunderligt, at den ærede Rigsdagsmand igjen fremdrog dette Punkt fra Grundloven — det maa vel være Grundlovens § 48 — som om det var Noget, der ikke blev tilstrækkelig paaagtet. Det har været Gjenstand for meget udsørlige Forhandlinger her, og der er — ogsaa fra Ministeriets Side, tror jeg — blevet gjort meget udsørlig Rede for den Opfattelse, hvorfra man var gaaet ud, og hvorfra man er gaaet ud under vort hele konstitutionelle Liv; nemlig den, at naar der er Tale om Statens Indtægter og Udgifter, derved alene kan fortaas de Indtægter og Udgifter, der indflyde i eller udgaa fra saadanne Kasser, som ere under offentlig Beskyttelse. Denne Opfattelse har man stadig fulgt, og man vilde vistnok være kommen til høist betynderlige Resultater, hvis man havde lagt en anden til Grund. Naar man altsaa har holdt fast ved, at man har kunnet ordne Forhold saaledes, at